

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Hyvinvointialueiden tilanne 1-2025

27.3.2025
VM, STM ja SM

Johdon strateginen tilannekuva

Yhteenveto		Väestö ja toimintaympäristö		Henkilöstö		Palvelut		Talous		Uudistuminen	
	Sairastavuusindeksi, ikävakiomaton	PTH kiireetön käynti 14 vrk:n kuluessa hta ..	ESH yli 6 kk odottaneiden osuus k..	Lastensuojelun valmistuneet pta 3 kk...	Kotona asuvat 75 v vastaavan ikäisistä (%)	Soten nettokäyttökustannukse..	Laskennallinen rahoitus €/as	Kertynyt yli-/alijäämä, € / as	Käyttökustannusten liukuva keskiarvo, mu..	Pelastustoimen kiireelliset tehtävät (A..	
	2022	tammikuu/2025 päivitty kuukausittain	tammikuu/2025 päivitty kuukausittain	syyskuu/2024 päivitty 2 krt vuodessa	2023	2023	2023	2023	2024	2023	
Etelä-Karjala	▲116	▲97	▼6.9	▲97	▼94	4,544	4,367	-263	▲1.5	123	
Etelä-Pohjanmaa	112	▲91	▼5.2	▲87	▲92	4,771	4,604	-238	▼-0.5	169	
Etelä-Savo	▼120	▲99	▼0.0	▼85	▲93	5,516	4,973	-265	▲1.8	111	
Helsinki	▼85	▼93	0	▼95	▼93	3,748	3,689	43	▲3.1	97	
HUS			▼16.2		▼94						
Itä-Uusimaa	▼91	▼84		▼99	▼94	4,005	4,020	-349	▼-1.1	151	
Kainuu	▲122	▼99	▼0.0	▼85	▲93	5,352	5,189	-274	▲0.8	177	
Kanta-Häme	▲105	▲98	▼0.0	▲83	▲94	4,475	4,298	-367	▲0.3	114	
Keski-Pohjanmaa	▼104	▲92	▼0.0	▲77	▲93	4,634	4,726	-302	▲-0.9	107	
Keski-Suomi	▼103	▼89	▼15.8	▲69	▲93	4,546	4,168	-415	▲1.3	102	
Keski-Uusimaa	▼90	▼93		▼75	▲95	3,966	3,660	-324	▼-0.7	241	
Kymenlaakso	▲118	▲95	▼2.9	▼98	▲93	5,150	4,720	-196	▲2.5	127	
Lappi	▼115	▼90	▼0.0	▼88	▼91	5,338	5,292	-513	▼0.8	148	
Länsi-Uusimaa	▼80	▲87		▼77	94	3,512	3,504	-247	▲3.4	104	
Pirkanmaa	▲98	▼90	▼7.1	▼72	▼92	4,183	4,083	-253	▲0.5	103	
Pohjanmaa	▼87	▲89	▼0.0	▼51	▲92	4,418	4,237	-214	▲-0.1	124	
Pohjois-Karjala	▼121	▼86	▼18.6	▼84	▲91	4,695	5,037	-147	▲2.0	112	
Pohjois-Pohjanmaa	▲106	▲91	▼0.0	81	▲93	4,216	4,234	-199	▼0.2	121	
Pohjois-Savo	▲123	▼84	▼24.4	▲82	▲93	4,835	4,744	-254	▲0.7	109	
Päijät-Häme	▼110	▼85	▼17.4	▼55	▲94	4,339	4,448	-218	▲1.2	132	
Satakunta	▲104	▼93	▼0.0	▼82	▼92	4,665	4,417	-240	▲4.8	135	
Vantaa-Kerava	▼83	▲88		▲84	95	3,787	3,592	-365	▼0.0	0	
Varsinais-Suomi	▲102	▼82	▼19.1	▼76	▲93	4,262	4,281	-299	▲1.4	106	
Koko maa	▼100			▼80	93	4,283		-238			
Manner-Suomi		▼89	▼14.9		93	4,294	4,199	-240	▲1.3	114	

▲ Kasvia edelliseen, ▼ Laskua edelliseen

■ Suurin ■ Muut suurimmat ■ Pienin ■ Muut pienimmät

Sosiaali- ja terveystalveluiden tilanne 1/2

- **Kiireelliseen ja päivystykselliseen hoitoon pääsy toimii kaikkialla Suomessa hyvin vuonna 2024.**
- **Perusterveydenhuollon kiireettömän hoidon hoitoon pääsy (pth hoitotakuu) on nopeutunut sekä lääkärin että sairaanhoitajien ja terveydenhoitajien fyysisiin ja etävastaanottoihin vuonna 2024.**
- **Henkilöstön saatavuus on alkanut parantua kesän 2024 jälkeen.** Lääkäreitä ja muuta hoitohenkilöstöä on alkanut siirtyä voimakkaammin suoriin palvelussuhteisiin hyvinvointialueelle. Sosiaalihuollossa henkilöstön riittävyys ja pysyvyys on edelleen paikoin hankala.
- **Hyvinvointialueet ovat onnistuneet tuomaan perinteisen palvelutuotannon rinnalle ja osin sitä korvaamaan digitaalisia palveluita, jotka ovat parantaneet palveluiden saavutettavuutta.**
- **Monella hyvinvointialueella on kuitenkin sosiaali- ja terveystalveluja, joiden järjestäminen ei toteudu lainmukaisesti** kuten esimerkiksi mielenterveysongelmia kokevien ja päihteitä käyttävien lasten ja nuorten sosiaali- ja terveystalvelut sekä *kaiken* ikäisten erikoissairaanhoidon kiireettömän hoidon riittävyys suhteessa lainsäädännön määräaikoihin. Tilanteen korjaamiseksi STM ohjaa hyvinvointialueiden järjestämistä lainmukaiseksi, sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaviranomaiset (Valvira ja AVIt) toteuttavat sote-palveluiden järjestämisen valvontaa ja muut toimijat tekevät jatkuvaa laillisuusvalvontaa.

Sosiaali- ja terveystalveluiden tilanne 2/2

- **Erikoissairaanhoidon kiireettömän hoidon hoitojonojen kasvu on kansallisesti pysähtynyt ja taittunut pieneen laskuun. Tammikuussa 2025 hoitojonot vaikuttavat edelleen olevan laskusuunnassa.** Hoitojonoissa on suurta alueellista vaihtelua hyvinvointialueiden välillä ja erikoisalojen kesken sekä vuodenaikaan liittyen. Psykiatrisen kiireettömän hoidon hoitojonot ovat edelleen kansallisesti erikoisaloista pisimmät.
- Lisätietoa sote-palveluiden tilanteesta vuoden 2024 osalta on maaliskuun alussa 2025 julkaistussa ”STM:n selvitys hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen toteutumisesta vuonna 2024”

Pelastustoiminnan palvelutaso on pysynyt hyvällä tasolla, hälytystehtävien määrä laskussa, työturvallisuus heikentynyt

	2020	2021	2022	2023	2024	Δ
Kaikki hälytystehtävät A-D (tuhatta)	96,4	97,3 (+1,0%)	95,4 (-2,0 %)	97,1 (+1,8%)	92,4 (-4,9 %)	↓
• Tehtävät/10 000 asukasta	186	188	184	186	165	
Kiireelliset hälytystehtävät A-B (tuhatta)	63,3	68,5 (+8%)	67,1 (-2 %)	63,5 (- 5 %)	58 (-8,5 %)	↓
• Tehtävät/10 000 asukasta	115	124	122	115	104	
Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika¹⁾	7:41	7:41	7:36	7:26	7:30	
• Tavoiteajan täyttyminen (%)	84 %	81 %	81 %	82 %	82 %	
Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika¹⁾	12:13	12:20	12:11	11:01	11:22	
• Tavoiteajan täyttyminen (%)	85	85 %	85 %	89 %	89 %	
Tulipalojen²⁾ määrä yhteensä	12 000	12 200	11 900 (-3%)	11 900 (-0,2 %)	11 800 (-1 %)	↓
• Tulipalot/10 000 asukasta	21,9	22,2	21,6	21,6	21,2	
Muut onnettomuudet³⁾ yhteensä	18 974	20 238	19 425	16 780 (-14 %)	15 762 (-6 %)	↓
• Muut onnettomuudet/10 000 asukasta	34,5	36,8	35,2	30,3	28,3	
Onnettomuuksissa kuolleet yhteensä	414	417	381	376 (-1 %)	376 (0 %)	↑
• Palokuolemat ensitiedon mukaan	44	48	47	47 (0 %)	58 (+23 %)	↑
Kuolleet ja vahingoittuneet pelastushenkilöt	63	73	68	67 (-2 %)	87 (+30 %)	↑

¹⁾Riskiluokat 1-4 yhteensä, mediaani, minuuttia ja sekuntia

²⁾Rakennuspallo, rakennuspallovaara, maastopalo, liikennevälinepalo, muu tulipalo

³⁾Liikenneonnettomuus, öljyvahinko, vaarallisten aineiden onnettomuus, räjähdys/räjähdysvaara, sortuma/sortumavaara

Havainnot pelastustoimesta

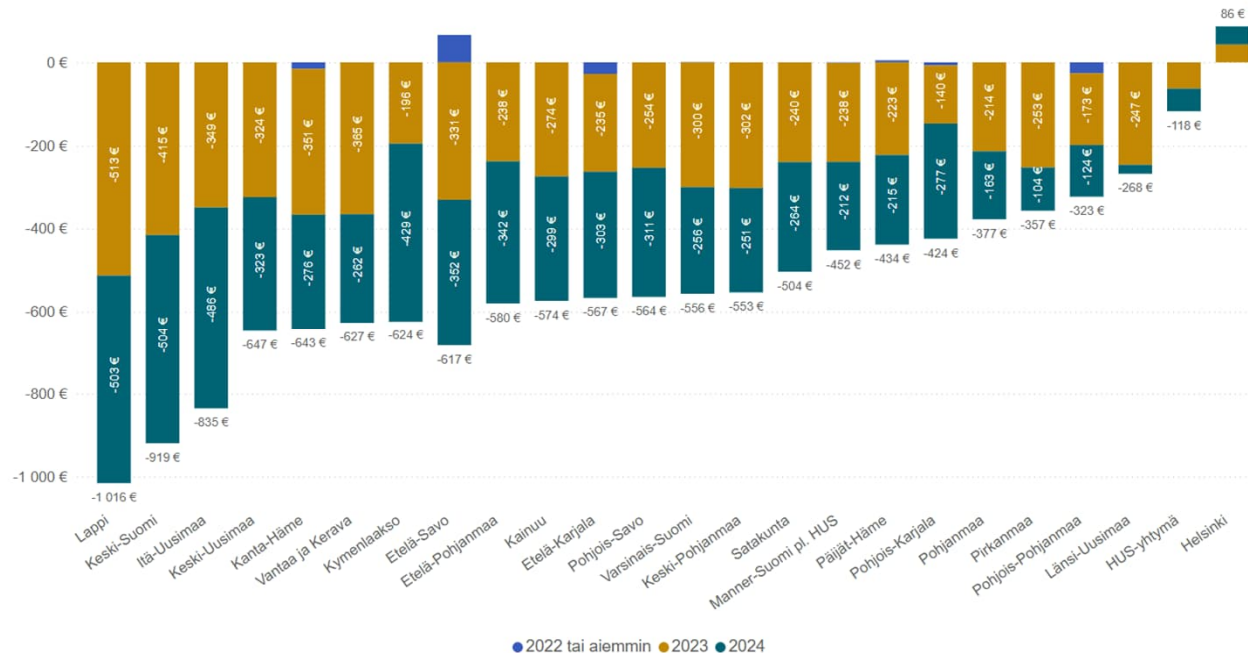
- **Harva-alueiden** pelastustoimen palveluiden järjestämistä haastavat pitkät etäisyydet, väestön ikääntyminen ja nuorten poismuutto syrjäseuduilta.
- Onnettomuuksien määrä on vähentynyt. Tavoite ei välttämättä toteudu alueilla, joissa **tehtävämäärät kasvavat samaa tahtia matkailun** voimakkaan kasvun kanssa.
- **Väestönsuojeluun varautumisessa** korjausvelkaa kaikilla alueilla.
- **Turvallisuusympäristön muutosten** edellyttämien suorituskykyjen rakentaminen haasteellista.
- Työturvallisuus on heikentynyt.
- Pelastustoimelle olisi päätöksin kohdentumassa vuonna 2025 yhteensä **11,2 milj. euron säästöt** (v. 2024: **15,8 milj. e**).
- Pelastustoimen **alueellistettua lähtötilannetta** ei ole huomioitu eikä vaikutuksia palveluihin arvioitu.
- Säästöt kohdentuvat henkilöstöön, kalustoon ja varustukseen eli **keskeisiin suorituskyvykkyyksiin**.
 - Huoli uusien pelastajien **rekrytointien** toteutumisesta.
 - Toimintavarmuus heikkenee.
 - Vanhentunut kalusto on **työturvallisuusriski**.
- On varauduttava **palveluiden hetkelliseen notkahdukseen**.
- Säästöjen **vaikutuksia pelastustoimen lakisääteiseen palvelutasoon** on seurattava ja arvioitava.

Hyvinvointialueiden taloudellisessa tilanteessa positiivisia merkkejä, mutta epävarmuus säilyy

- Tilinpäätösarvioiden perusteella **vuoden 2024 alijäämä** asettuisi noin **1,2 mrd. euroon** (edellinen ennuste: 1,4 mrd. euroa).
 - Tilanne parantui loppuvuodesta lähes kaikilla paitsi viidellä alueella.
- Talousarvioiden mukaan **vuoden 2025 ylijäämä** olisi noin **240 milj. euroa**.
 - Ylijäämä oli odotettava ja sitä selittää rahoituksen tason selkeä nosto (+9,0 %, n. 2,2 mrd. € sis. jk-tarkistus n. 1,4 mrd. €) sekä maltillinen kustannusten nousu (+2,8 % verrattuna vuoden 2024 tilinpäätösarvioihin).
 - Talousarvio on alijäämäinen kuudella alueella. Viidellä alijäämä on huomattava (yli 100 euroa per asukas).
 - Alueiden välillä on isoa vaihtelua kustannusten muutoksessa 2024-2025 (vaihteluväli -4,7 % - +8,9 %), mikä luo edelleen epävarmuutta vuoden 2025 yli/alijäämästä.
- Taloussuunnitelmavuosien 2026-2027 perusteella **11 aluetta ei kattaisi kertyneitä alijäämiään vuoden 2026 loppuun mennessä** (vuoden 2026 kertynyt alijäämä yli 200 euroa per asukas).
 - Lisäksi vähintään kolmella alueella alijäämien kattamista voidaan pitää laskennallisena (2025-2026 nettokustannusten lasku yli 9 %).
 - Taloussuunnitelmiin ja näin ollen alijäämänsä kattavien alueiden lukumäärään liittyy merkittävää epävarmuutta.

Kertynyt yli/alijäämä vuoden 2024 loppuun mennessä

- Tilinpäätösarvioiden mukaan vuoden 2024 alijäämä olisi noin **1,2 miljardia euroa** (215 €/as.).
- Alueelliset erot ovat merkittävät myös vuonna 2024.
- Manner-Suomen alijäämä yhteensä 452 per asukas ä kuvaa keskimääräistä jälkikäteistarkistuksen määrää
- Vuosilta 2023 ja 2024 alijäämää kertyy suurimmillaan yli 1 000 euroa asukasta kohti.
- Helsinki ainoana ylijäämäinen.

Tunnistettut riskit

Uudistuminen ei toteudu riittävän nopeasti

- Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen palvelureformi ei etene aikataulussa
- Alueiden kustannuskehitystä hillitsevät toimenpiteet eivät toteudu riittävässä laajuudessa.
- Osalta alueilta "tippuu hanskat kädestä", jos toiminnan ja talouden tasapainon tavoittaminen vaikuttaa toivottomalta.
- Poliittinen päätöksentekokyky ja jatkuvuus voi hidastua aluevaltuustokauden vaihtuessa

Alueiden kehitys eriytyy

- Alueiden eriytyminen palveluiden järjestämisen edellytyksissä lisääntyy.
- Suuri osa alueista ei pysty kattamaan alijäämiään säädettyssä ajassa.
- Uusien lisärahoitusprosessien todennäköisyys kasvaa.
- Paine käynnistää ennakkollisia talouden ohjauksen menettelyitä tai arviointimenettelyitä on kasvanut.
- Alueiden lainanhoitokyvyn ollessa heikko lainanottovaltuuden muutosprosessit muodostuvat yleisiksi ja toistuviksi.

Väestön yhdenvertaisuus voi vaarantua

- Sosiaali- ja terveyspalveluja ei järjestetä tai ne eivät toteudu riittävän yhdenvertaisesti.
- Hyvinvointialueiden alijäämien kattaminen säädettyssä määräajassa voi edellyttää sopeutustoimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa lakisäästeisten palvelujen järjestämisen
- Hyvinvointialueiden säästöt vaarantavat sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden riittävyyden, tason ja laadun.

Valtion vahvempien ohjaustoimien tarve lisääntyy

- Valtion ohjauksella ei saada tuettua riittävästi hyvinvointialueiden palveluiden uudistamista.
- Yksi tai useampi alue joudutaan kutsumaan ennakkolliseen talouden ohjauksen menettelyyn tai arviointimenettelyyn.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueiden toiminnan ohjausta joudutaan vahvistamaan.
- Valtion ohjauksen erillismenettelyjen lisääntyvä käyttö aikaansaa valtioneuvostossa lisäresurssitarvetta

Kiitos!

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET